

Indsamlingsstrategi for Kroppedal Museum 2021-2025

Museets tre faglige afdelinger – Arkæologi – Nyere Tid og Dansk Astronomihistorie arbejder indenfor samme fælles retningslinjer:

Aktiv indsamling

- der grundlæggende er styret af museets forskningsmæssige satsningsområder
- indsamling via museets varetagelse af de lovpligtige opgaver (Museumslovens Kapitel 8)
- der indsamles efter formidlingsbehov

Passiv Indsamling

- Indsamling via borgere, der går med detektor og afleverer danefæ
- Indsamling via afleveringer fra borgere primært inden for nyere tids historie – vurderes stringent i forhold til de forskningsmæssige og formidlingsmæssige satsningsområder
- Indsamling primært fra forskningsinstitutioner, der omhandler astronomihistorie – vurderes stringent i forhold til de forskningsmæssige og formidlingsmæssige satsningsområder

Arkæologi:

Kvalitetskrav til varetagelse af den arkæologiske virksomhed

Indsamling

- *Museet har en nedskrevet undersøgelsesstrategi for det arkæologiske område, der udspringer af museets forskningsstrategi og styrelsens nationale arkæologiske strategier.*
- *Museet har en nedskrevet, prioriteret indsamlingspolitik for fund for det arkæologiske område.*

Museets arkæologiske undersøgelsesstrategi følger de prioriterede krav, som er opstillet af styrelsen. Resultaterne heraf bruges når vi prioriterer, perspektiverer og fokuserer museets undersøgelser.

- Museets undersøgelser skal sikre at der bibringes ny viden både kvalitativt og kvantitativt
- at museets arkæologiske vidensniveau hele tiden opdateres og revurderes
- museet holder sig opdateret i forhold til ny viden, nye metoder og nye resultater

- museet stiller nye undersøgelsesresultater til rådighed for den arkæologiske verden
- museet inddrager nationale og internationale arkæologer, der arbejder inden for perioden for at opkvalificere udgravningsresultaterne.

Indsamlingsstrategi for det arkæologiske område 2021-2025

Museets indsamlingsstrategi er betinget af museets forpligtelser i forbindelse med administrationen af Museumslovens kapitel 8 i museets arkæologiske ansvarsområde, som omfatter Albertslund, Brøndby, Ballerup, Dragør, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk kommuner.

Museet arbejder på basis af de nedskrevne prioriteringer, der er udstukket fra Slots- og Kulturstyrelsen, der udmønter sig i:

- Indsamling via museets varetagelse af de lovpligtige arkæologiske opgaver
- En strategi der grundlæggende er styret af museets forskningsmæssige satsningsområder
- Indsamling via borgere, der går med detektor og afleverer danefæ

Genstande og andet materiale fra de arkæologiske lokaliteter i museets ansvarsområde danner grundlaget for samarbejdet med andre museer i dokumentationen af oldtiden på Sjælland. Indsamlingen finder sted via museets lovpligtige undersøgelsesvirksomhed – sekundært ved forskningsundersøgelser. Indsamlingen finder også sted ved borgernes indlevering af detektorfund, der vurderes i forhold til danefævurdering.

Der er fokus på private samlinger og samlinger på lokale ikke-statsanerkendte museer i Kroppedal Museums arkæologiske ansvarsområde. Det er et indsatsområde at sikre samlingerne og det bestræbes, at samlingerne i planperioden overgår til Kroppedal Museum. Indlemmelse af nye samlinger vil til hver en tid ske med stringent vurdering af kvalitet og relevans i forhold til museets arkæologiske fokusområde.

Indsamling af arkæologisk materiel kulturarv

Den arkæologiske arv er hovedkilde til menneskehedens historie. Et fortidsminde er en menneskeskabt arkæologisk forekomst, der kan medvirke til at oprulle menneskets liv og færden. Arkæologien er således kilde til den kollektive hukommelse og redskab for historiske og videnskabelige studier. Den arkæologiske arv er i Danmark beskyttet af Maltakonventionen af 1992 og Museumsloven af 2001, der bl.a. forpligter til dokumentation af fortidsminder, som fjernes pga. anlægsarbejder.

Den arkæologiske undersøgelse forud for anlægsarbejder begrundes med en argumentation for undersøgelsens relevans. I den forbindelse skelnes mellem væsentlige, mindre væsentlige og ikke væsentlige fortidsminder.

En række faktorer er afgørende for et fortidsmindes væsentlighed. Der er fortidsmindets udsagnsværdi, kontekst og bevaringsgrad. Et fortidsminde vurderes at være væsentligt såfremt det bringer ny viden om enten den pågældende type af fortidsminder; om selve den aktuelle kontekst hvori fortidsmindet indgår; eller viden om det samtidige lokale, regionale eller overregionale kulturlandskab. Ny viden kan også være naturvidenskabelige data afledt af det

arkæologiske fund eller via ny teknologi og nye metoder. Endelig kan forskning i eksisterende viden bibringe nye data og dermed udfolde ny viden.

Ny viden er ikke et statisk, men derimod et dynamisk begreb, der justeres i forhold til den til enhver tid eksisterende viden og videnskabelige niveau. De arkæologiske strategier anvendes til at definere begrebet ny viden i de enkelte perioder af oldtid og nyere tid.

Indsamling i forhold til ældre stenalders kontekster

- Grave er generelt prioriteret pga. sjældenhed
- Bopladser herunder hyttetomter m.m. pga. sjældenhed
- Kulturlag med fundmateriale
- Fund i vådområder særligt udsmidslag og deponeringer m.m.
- Bopladsfunktionsbestemmelse herunder værksteder såsom flinthuggerpladser, boligindretning og bosættelsesstruktur
 - Bevaret materiale med mulighed for naturvidenskabelige data herunder antropologi, zoologi m.m.

Der er generelt behov for publicering og metodeudvikling i perioden, samt in situ-bevaring af velbevarede lokaliteter.

Indsamling i forhold til yngre stenalder kontekster

- Grave, med anvendelse af antropologi og naturvidenskab
 - Bebyggelse - særligt funktionsbestemmelse; landbrug; værksteder; indretning; hustypesærtræk
 - Kulturer og perioder: særligt tidlignepolitikum, grubekeramisk kultur men også andre kulturgrupper
- Regionalt sjælden forekomst
- Fund i vådområder – herunder offerfund/deponeringer
- Samlingspladser, herunder systemgrave, organisk materiale
- Bevaret materiale med mulighed for naturvidenskabelige data herunder antropologi, zoologi, agerbrug og jagt m.m.

Indsamling i forhold til bronzealder kontekster

- Grave med vægt på gode bevaringsforhold; antropologi; jordfæste og ligbrænding; højopbygning; og relation til omgivelser
 - Bebyggelse med vægt på gode bevaringsforhold, husudvikling, særtræk, funktionsbestemmelse; aktivitetsområder, regionalt sjældent, produktion og værksteder

- Agerbrug med vægt på agersystemer, landskabs- og ressourceudnyttelse, samt andre fødekilder (fiskeri) • Samlingspladser herunder nye oplysninger om de store samlinger og rækker af kogegrube, kultiske anlæg, forsvarsværker, relaterede landskabelementer
- Infrastruktur herunder broer, vadesteder, veje, og agersystemer
- Bevaret materiale med mulighed for naturvidenskabelige data herunder antropologi, zoologi og føde.

Indsamling i forhold til jernalder og vikingetid kontekster

- Grave med vægt på gode bevaringsforhold; anvendelse af antropologi; jordfæste- såvel som brandgrave; materiale med mulighed for gravpladsanalyser, samt relation til bebyggelse og kulturlandskab
- Bebyggelse med vægt på gode bevaringsforhold, husudvikling, særtræk, funktionsbestemmelse; aktivitetsområder, produktion, værksteder, kulturlag og byhøje
- Agerbrug herunder teknologi og føde- og handelsgrundlag, mulighed for analyse af langtidsperspektiv, landskabs- og ressourceudnyttelse, samt ejerskab og landskabsorganisation
- Samlingspladser herunder nye oplysninger om grubehuspladsernes funktioner, og relation til øvrige landskabelementer
- Bydannelse og handelspladser
- Offerfunds- og kultiske lokaliteter
- Infrastruktur herunder broer, vadesteder, veje, forsvarsværker og agersystemer
- Bevaret materiale med mulighed for naturvidenskabelige data herunder antropologi, landbrug m.m.

Nyere Tid

Museer og arkiver behøver strategier for deres indsamlingsarbejde. Strategiske definitioner af målsætninger, metoder og faglige afgrænsninger i indsamlingsarbejdet kan nemlig på sigt gøre indholdet i museernes og arkivernes samlinger mere brugbare for deres forskning, bevaring, og formidling.

De strategiske definitioner viser således medarbejderne, hvordan de foretager ensartede fagligt og institutionelt velbegrundede tilvalg og fravalg, når de står over for mulige optagelser af materiale til deres samlinger. Tilvalg og fravalg, der sikrer, at det nyoptagne materiale er brugbart for museets bevarings-, formidlings- og forskningsindsatser.

Det er med dette udgangspunkt, at Kroppedal Museums indsamlingsstrategi for Nyere Tids-enheden - der rummer såvel arkivalske som museale samlinger - er beskrevet herunder.

Metodisk udgangspunkt for Nyere Tids-enhedens indsamlingsarbejde

Nyere Tids-enheden på Kroppedal Museum interesserer sig dog ikke først og fremmest for konkret materiale - såsom genstande, beretninger og dokumenter - i sig selv, når den udbygger sine samlinger. Den interesserer sig for *kontekster*. Når Nyere Tids-enheden aktivt opsøger og indlemmer genstande, beretninger og dokumenter i sine samlinger, er det derfor for at bevare kilder og levn, der kan være udgangspunkt for skabelse af viden om de samfundsmæssige kontekster, det pågældende materiale udspringer af.

Indsamlingsstrategien er i denne forbindelse tilrettelagt med udgangspunkt i Jette Sandahls udlægning af museumsgenstandens relevans, der går på, at

"Objects become symbols or metaphors for specific activities, epochs, situations, relationships in people's real lives, and as such they "recognize" objects in museums. Objects elicit psychological reactions. People interact with things. They enter dialogues with the object, seeing it as "similar", comparing it, contrasting it to what is known, to the echo the object arouses in their memories." (Sandahl, Jette: PROPER OBJECTS AMONG OTHER THINGS; *Nordisk Museologi*, 1995).

Museumsgenstandens relevans opfattes derfor ud fra dens evne til at vække genkendelse og mane til refleksion over fortidens og nutidens udvikling og tilstande. Denne udlægning og denne relevansdefinition udvides i denne sammenhæng til også at gælde de dokumenter og beretninger, der kan indgå i museale og arkivalske samlinger.

Med andre ord: Genstandene, beretningerne og dokumenterne anses for relevante til indsamling af Nyere Tids-enheden, når de afspejler væsentlige forhold inden for de perioder og emner, som enhedens forsknings-, formidlings- og bevaringsindsatser fokuserer på.

Hovedmålsætninger for Nyere Tids-enhedens indsamlingsarbejde

Indenfor Kroppedal Museums geografiske ansvarsområde fokuserer museet særligt på den Københavnske Vestegn og Nordvestegn. Disse områder er karakteriseret af planlagte velfærdsbyer med store almene boligområder og parcelhuskvarterer samt omfattende netværk af offentlige og private institutioner, der er skabt i perioden efter 1945. Områderne bebos endvidere af en befolkning præget af en moderne lønmodtagerlivsform, der indgår i et bredt spektrum af forskellige moderne politiske, sociale, kulturelle og etniske fællesskaber, der er udviklet i det 20. og 21. århundrede.

På den baggrund udforsker og formidler Nyere Tids-enheden særligt den måde, de moderne livsformer, institutioner og fællesskaber udviklede sig i Vestegnen og Nordvestegnen i perioden efter 1945.

I den forbindelse er det imidlertid en udfordring, at Kroppedal Museums nuværende genstandssamling er domineret af landbohistorisk materiale, der hverken adskiller sig markant fra andre museers samlinger eller afspejler udviklingen efter 1945. Ligeledes er det en udfordring, at emner såsom efterkrigstidens industriudvikling, sociale bevægelser, almene boligområder og nye, etniske minoriteter i Vestegnen og Nordvestegnen kun i begrænset omfang er repræsenteret i samlingerne.

Som følge deraf, og som følge af prioriteringerne i Kroppedal Museums forskningsstrategi, vil hovedmålsætningerne for Nyere Tids-enhedens indsamlingsarbejde i perioden 2021-2024 – i prioriteret rækkefølge – være, at

- 1) Indlemme genstande, beretninger og dokumenter i samlingerne, der vidner om efterkrigstidens udvikling af moderne livsformer, institutioner og urbane fællesskaber i Københavns Vestegn og Nordvestegn - og som dermed kan anvendes i Nyere Tids-enhedens bevarings-, forsknings- og formidlingsarbejde;
- 2) Sikre, at Kroppedal Museum og de tilknyttede arkiver på sigt oparbejder samlinger, der vidner om historien bag den befolkning, der i dag lever i Københavns Vestegn og Nordvestegn - og som dermed gør museet mere repræsentativt for dets lokalområde;
- 3) Understøtte bevaringen af materiale, der vidner om særligt betydningsfulde kontekster i den historiske udvikling efter 1536 inden for hele museets geografiske ansvarsområde - hvormed betydningsfulde dele af kulturarven bevares.

Gennemførelse af indsamlinger

I det følgende opridses på den baggrund en strategi for indsamlingen på Nyere Tids område, der sigter på at lokalisere og bevare oplevelser af fortidens kontekster – forstået som samfundsmæssige relationer og strukturer gennem hhv. *passiv* og *aktiv indsamling* af genstande, fotos, beretninger og dokumenter.

Denne strategi vil løbende blive konkretiseret gennem interne handleplaner for Nyere Tids-enhedens indsamlingsarbejde.

Strategisk tilgang til passiv indsamling

I perioden 2021-2024 vil Nyere Tids-enheden videreføre sin passive indsamlingsindsats. Den passive indsamlingsindsats defineres som modtagelse, vurdering og evt. indoptagelse af genstande og dokumenter fra perioden efter 1536, der uopfordret tilbydes museet af borgere, myndigheder, private organisationer og beslægtede institutioner.

Denne form for indsamling er ikke så ressourcekrævende som den aktive indsamlingsindsats og sigter derfor på at opfylde både alle tre hovedmålsætninger for Nyere Tids-enhedens indsamlingsarbejde – dvs. både at understøtte en bred opgavevifte inden for enhedens

hovedområde samt at understøtte bevaringen af særligt repræsentative og væsentlige historiske aspekter fra 1536 og frem.

Strategisk tilgang til aktiv indsamling

Nyere Tids-enheden vil derudover gennemføre aktive, afgrænsede indsamlingsprojekter. Disse projekter, der udgør den aktive indsamlingsindsats, er ressourcekrævende og må derfor tilrettelægges med et mere snævert fokus og sigte. De tjener derfor alene til at understøtte enhedens primære bevarings-, forsknings- og formidlingsarbejde relateret til udviklingen af moderne livsformer, institutioner og urbane fællesskaber på Københavns Vestegn efter 1945 samt dens sekundære opgave med at sikre en samling, der afspejler den historiske baggrund for Vestegnens befolkningssammensætning af i dag.

I den forbindelse vil den aktive indsamlingsindsats dog også inkludere dokumentations- og indsamlingsopgaver i kulturmiljøer og bygninger, der risikerer at forsvinde.

Astronomi

Kroppedal Museum varetager indsamling for dansk astronomihistorie. Dette dækker historien om astronomi, både professionelt og på amatørbasis, i hele landet fra Tycho Brahes tid, 1536, og frem. Samlingen består primært af videnskabelige genstande brugt til den astronomiske udforskning og arkivalier fra organisationer og enkeltpersoner som har været involveret i samme. Yderligere indsamler museet genstande som er relateret til den astronomiske virke i Danmark, såsom genstande relateret til landmåling, geografi, navigation mv. og endelig har vi en særlig interesse i alt som vedrører astronomen Ole Rømer.

Aktiv indsamling

Ved aktiv indsamling forstås direkte henvendelse til organisationer, virksomheder og privatpersoner som måtte have genstande vi har en interesse i. Vi vil i perioden 2021-2025 arbejde på at styrke samarbejdet med de astronomibærende universiteter (KU, AU, DTU og SDU, med særlig vægt på KU og DTU) om indsamling af materiale som belyser den danske astronomihistorie i det 20. og 21. århundrede. Samtidig vil vi styrke samarbejdet med de lokale amatør-astronomiske foreninger samt astronomisk selskab til indhentning af materiale vedrørende astronomi som hobby; noget Danmark har en særlig historie med.

Passiv indsamling

Den primære indsamlingsmetode til astronomihistorisk afdeling er den passive indsamling. Ved det forstås indsamling baseret på modtagelse, vurdering og evt. indoptagelse af genstande og dokumenter fra perioden efter 1536, der uopfordret tilbydes museet af borgere, myndigheder, private organisationer og beslægtede institutioner.